

Täysistunto

Perjantai 24.10.2025 klo 13.00—13.30

3. Lakialoite laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lakialoite LA 21/2025 vp Inka Hopsu vihr ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan. — Keskustelu. Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.00 **Inka Hopsu vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitän lakialoitteessa kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin lisättäväksi säännöksiä, joilla säädettäisiin keskeisimmistä kotoutumiskoulutuksen laatukriteereistä laintasoisesti. Tiedämme, että nykyisellään kotoutumisessa Suomeen on haasteita ja esimerkiksi maahanmuuttajien työllisyys ei ole yhtä korkeaa kuin monissa Euroopan maissa. Sen sijaan, että vain syyttelimme maahanmuuttajia tästä, pitäisi analyttisesti katsoa, mikä järjestelmässämme ei toimi.

Yksi hyvin tiedossa oleva haaste on liian vähäinen kielikoulutuksen tarjonta. Jonot ovat pitkiä, ja koulutukseen voidaan ohjautua jopa vasta kymmenen maassa vietetyn vuoden jälkeen. Myös koulutuksen epätasainen laatu haastaa kielen oppimista. Kieltä voi olla mahdollonta oppia, jos opetus ei ole kohdallaan, vaikka motivaatio olisi.

Me kannamme huolta kotoutumisen ongelmista, ja tässä lakiesityksessä on konkreettinen parannuskeino tilanteeseen koulutuksen laatua vahvistamalla. Lakiehdotuksessa ehdotetaan, että jatkossa opetusta tulisi antaa vain kelpoisten opettajien toimesta ja kotoutumiskoulutuksen tuottajan tulisi noudattaa voimassa olevia opetusalan työehtosopimuksia. Opinto-ohjaajia ja erityisopettajia pitäisi olla kaikissa kotoutumiskoulutusta antavissa oppilaitoksissa siten, että jokaisella opiskelijalla olisi mahdollisuus saada henkilökohtaista ohjausta ja tarvitsemaansa opiskelun tukea. Oppilaitoksen tulisi täyttää lakisääteiset suunnitteluvälitteensä, ja heidän olisi kuvattava kirjallisesti, miten yhteydet muihin palveluihin ja työelämään on järjestetty. Koulutuksen tuottajalla tulisi olla koulutukseen soveltuvat tilat hallinnassaan ja kuntien arvioitavana koulutushankintamenettelyn aikana.

Arvoisa puhemies! Kotoutumiskoulutuksen vakavimmat ongelmat johtuvat valtakunnallisten laatukriteerien puutteesta ja kilpailutuksen mahdollistamasta vaihtelusta ja hinnan polkemisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön alaista kotoutumiskoulutusta voivat järjestää koulutuksen järjestämisluvan alaiset oppilaitokset tai yksityiset yritykset. Nykyinen kilpailutukseen perustuva kotoutumiskoulutuksen järjestämismalli ei kuitenkaan toimi. Jo vuonna 2016 OECD:n selvityksessä todettiin, että maahanmuuttajat eivät saavuta kotoutumiskoulutuksessa jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta riittävää kielitaitoa. Kotoutumiskoulutukseen kuuluvaan kielikoulutukseen osallistuneista yli neljä viidestä ei saavutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2025 vp

nut sellaista kielitaidon tasoa, joka vaadittaisiin ammatillisessa koulutuksessa. Valtiontalouden tarkastusvirasto suoritti vuonna 2018 kotoutumiskoulutuksia koskevan tarkastuksen, jossa havaittiin tämä sama, eli kotoutumiskoulutuksissa tavoitteena olevaa kielitasoa ei useinkaan saavuteta. Tilanne ei ole valitettavasti muuttunut.

Aiemmin kotoutumiskoulutusta järjestettiin ely-keskusten kilpailuttamana ostopalveluna. Ely-keskuksilla ei ollut valtakunnallisesti yhteisiä laatu- ja hintakriteerejä koulutuksen kilpailutukseen. Hintakriteeri painottui tämän vuoksi, laatu muuttui vaihtelevaksi, ja koulutuksen toteuttamisen hintaa poljettiin myös näin alaspäin. Kilpailutuksia voittivat koulutusta halvalla tarjoavat yksityiset toimijat, koska koulutuksen järjestämisluvan alaisten toimijoiden oli samalla hinnalla vaikea toteuttaa koulutusta laadukkaasti. Myöskään pätevä henkilöstö ei aina näissä kilpailutuksissa siirtynyt uusille koulutuksen järjestäjille, ja osamisen karttuminen kokeilujen ja testatun perusteella ei toteutunut, ja tilanne on yhä sama.

Vuoden 25 alusta kilpailutusvastuu siirtyi kunnille ja kuntayhtymille. Näillä on ely-keskuksia vielä merkittävästi huonommat resurssit sosiaalisesti vastuullisten hankintasopimusten ja kilpailutusten laatukriteerien vahvistamiseen.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä kaikilla koulutusta tarjoavilla oppilaitoksilla on lain mukaan oltava opetussuunnitelman perusteisiin pohjautuva oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma. Hintakilpailun aiheuttamien vakavien laatupoikkeamien vuoksi tämä ei kuitenkaan yksin riitä takaamaan kotoutumiskoulutuksen laatua. Opetussuunnitelman perusteiden noudattamisen lisäksi kotoutumiskoulutuksen kriteereihin tulisi lisätä se, että koulutusta tarjoavat vain kelpoisuusvaatimuksen täyttävät opettajat, joilla on työehtosopimuksen mukaiset työehdot. Oppilaitoksilla tulisi olla voimassa olevat tasa-arvo- ja turvallisuussuunnitelma sekä yt-lain mukaiset henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat. Oppilaitoksissa tulisi olla opinto-ohjaajia ja erityisopettajia siten, että jokainen opiskelija saa henkilökohtaista ohjausta ja tarvitsemaansa opiskelun tukea. Näiden kriteerien tulisi olla laissa määriteltyjä.

Koulutuspalvelujen tuottajalla tulisi olla tilat ja laitteet koulutuksen järjestäjän arvioitavana jo hankintapäätöstä tehtäessä. Tilojen soveltuvuutta arvioitaessa kuntien ja kuntayhtymien tulisi huomioida muun muassa esteettömyys ja turvallisuus. Opiskeluympäristön tulisi tukea yhteiskuntaan ja työelämään integroitumista ja jatko-opintopolkua.

Teen tämän lakiesityksen, jossa ehdotetaan, että lisätään — tuleeko nämä pykälät lukea — 26 §:ään uusi 6 momentti ja uusi 26 a § sekä 27 §:ään uusi 4 ja 5 momentti kotoutumiskoulutuksen laatukriteerien säätämiseksi. Varmasti tässä on hallintovaliokunnan lisäksi hyvä sivistysvaliokunnan vähintään lausua asiasta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

13.07 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen kireä maahanmuuttopolitiikka ulottuu laajasti myös jo Suomessa asuviin maahanmuuttajiin. Kotoutumiseen on tehty useita heikennyksiä, ja samaan aikaan kun kunnille siirrettiin päävastuu kotoutumisen edistämisestä, otettiin kunnilta myös rahat pois tehtävien toteuttamiseksi. Hallitus väittää, että kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita puretaan siten, ettei se heikennä kielikoulutusta, varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluita tai työllisyyttä edistäviä palveluita. Tämä ei tietenkään pidä paikkaansa, vaan kunnat jätetään yksin kasvavien velvoitteiden ja niukkenevien resurssien kanssa. Tilanne on erityisen vaikea meillä Uudellamaalla, missä maahanmuuttajien osuus on muuta maata huomattavasti suurempi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2025 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksen linjaus keskittää kotoutumiskoulutuksen rahoitus ja vastuu työ- ja elinkeinoministeriölle on vienyt järjestelmää suuntaan, jossa kotoutumiskoulutus nähdään ennen kaikkea työvoimapolitiittisena toimenpiteenä, ei osana laajempaa koulutuksen ja osallisuuden kokonaisuutta. Me vasemmistossa katsomme, että kotoutumista tulisi kohdella laajempaan kysymyksenä kuin suoraviivaisena työllisyyskysymyksenä ja toimenpiteenä. Kotoutuminen ei ole pelkkää työllistymistä, vaan se on kokonaisvaltainen prosessi, jossa kielitaito, yhteiskunnalliset taidot ja mahdollisuus opiskella sekä osallistua ovat keskeisessä roolissa. Meidän on tavoitettava esimerkiksi kotona lapsiaan hoitavat naiset. Myös hallitusohjelmassa tunnustetaan, että työelämässä aliedustettuja ryhmiä tulisi tukea laajemmin, mutta tuen sijaan hallitus on heikentänyt maahanmuuttajanaisten mahdollisuuksia työllistyä leikkaamalla työvoima- ja kotoutumispalvelujen lisäksi esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan järjestöiltä ja vapaasta sivistystyöstä, jotka ovat keskeisiä palveluntuottajia.

Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävä lakialoite pyrkii korjaamaan kotoutumiskoulutuksen vakavia rakenteellisia puutteita. Edustaja Hopsun aloitteessa ehdotetaan, että kotoutumisen edistämiseksi annettuun lakiin lisätään säännökset, jotka määrittävät kotoutumiskoulutuksen keskeiset laatukriteerit laintasoisesti. Tämä on välttämätöntä, sillä nykyinen järjestelmä nojaa kilpailutukseen, jossa hinta ratkaisee laadun kustannuksella. Kilpailutusten seurauksena olemme nähneet, että koulutuksia toteuttavat usein halvimman tarjouksen jättäneet yritykset, joiden opetuksen laatu ei aina täytä pedagogisia ja ammatillisia vaatimuksia, joita maahanmuuttajien oppiminen edellyttäisi. Tätä ilmiötä ovat kuvanneet niin OECD:n raportit kuin Valtiontalouden tarkastusviraston selvityksetkin. Kotoutumiskoulutuksen suorittaneet eivät useinkaan saavuta riittävää kielitaitoa jatko-opintoihin tai työelämään, ja tämä on kestävä ongelma niin palveluiden tulevaisuuden kannalta kuin inhimillisestikin.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa esitetään, että kotoutumiskoulutusta saavat antaa vain kelpoiset opettajat, opetustoimen ammattilaiset, jotka täyttävät perusopetuslain mukaiset pätevyysvaatimukset. Tämä on peruslähtökohta kaikessa muussakin koulutuksessa, eikä ole mitään syytä, miksi kotoutumiskoulutus olisi poikkeus. Lisäksi aloitteessa esitetään, että koulutuksen tuottajien tulee noudattaa voimassa olevia opetusalan työehtosopimuksia. Tämä on paitsi työntekijöiden oikeuksien myös koulutuksen laadun edellytys. Epävakaissa ja alipalkatuissa olosuhteissa ei synny kestävää opetustyötä eikä pysyvää oppimista. Koulutuksen laatua vahvistetaan myös säätämällä, että jokaisella opiskelijalla on oltava mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tarvittaessa erityisopetukseen. Kotoutujienkin joukossa on monenlaisia oppijoita, henkilöitä, joilla ei ole aiempaa koulutusta, sekä niitä, joilla on korkeakoulutusta. Yksilöllinen tuki on välttämätöntä, jotta jokainen voi edetä.

Arvoisa puhemies! Vuoden 2025 uudistusten myötä vastuu kotoutumiskoulutusten kilpailuttamisesta siirtyi kunnille ja kuntayhtymille, jotka ovat usein huomattavasti heikommien resursoituja kuin aiemmat ely-keskukset. Kunnilla ei ole välttämättä osaamista laatia laadullisesti vastuullisia hankintasopimuksia näissä kysymyksissä. Ilman selkeitä laissa määriteltyjä laatukriteereitä olemme vaarassa jatkaa samaa hintakilpailun kierrettä, joka on jo vuosien ajan rapauttanut kotoutumiskoulutusten tasoa.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttajilta odotetaan kotoutumista, työllistymistä, opiskelua ja kielitaitoa, mutta samalla palveluita karsitaan ja niiden laatu ei riitä takaamaan sellaista kielitaitoa. Hallitus on uhannut muuttaa kotoutumispalveluita entistä velvoittavam-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2025 vp

miksi ja niukemmiksi. Jos koulutus ei johda riittävään kielitaitoon tai osallisuuteen, se ei palvele sen paremmin yksilöä kuin yhteiskuntaakaan.

Toivon, että tämä lakialoite saa perusteellisen valiokuntakäsittelyn ja myöskin ottaa vakavasti tämän viestin. Kotoutumiskoulutus tarvitsee lakiin kirjattuja laatukriteereitä, jotta voimme varmistaa kotoutumisen tasa-arvon ja laadun kaikkialla Suomessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tulkintani mukaan edustaja Hopsu ei tehnyt muodollista esitystä siitä, että sivistysvaliokunnan tulisi antaa lausunto hallintovaliokunnalle, vaan se oli tarkoitettu enemmän yleiseksi evästykseksi. Onko tämä tulkinta oikea?

13.13 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Sivistysvaliokuntaan on juuri tullut käsittelyyn kotoutumislakia koskeva esitys kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päätötestauksesta, ja tässä juuri pohdiskelin sitä, olisiko myös tämä mahdollista yhdistää sen käsittelyyn. En tiedä, olisiko järkevintä tässä kohtaa tehdä sitten virallinen esitys, jos puhemiesneuvosto voi sitten pohtia sitä, onko tämä mahdollista käsitellä sen yhteydessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Siinä tapauksessa totean, että esitys tarvitsee myös kannatuksen. — Keskustelu jatkuu. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

13.14 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kuulimme tässä kaksi erittäin painavaa puheenvuoroa, jotka koskivat tätä edustaja Hopsun tekemää aloitetta, ja saman tien, kun tässä kerran kannatusta sille tarvitaan, minä tulen kannattamaan tätä esitystä, jonka edustaja Hopsu teki, että myöskin sivistysvaliokunta tästä lausuu ja mielellään tuon asiakohdan yhteydessä, mihin hän teki viittauksen. Eli tässä tulee tämä kannatus teille.

Tämä kysymys maahanmuutosta, kotouttamisesta, on eduskunnassa ollut isona, isona, isona teemana jatkuvasti, ja tässäkin keskustelussa varmaan viriää edelleen tämä ilmiö, joka on aidosti suomalaisessa yhteiskunnassa iso. Meillä oli vielä tuossa 90-luvun alussa 20 000 ulkomaalaistaustaista ihmistä, jotka puhuivat äidinkielenään jotain muuta kuin suomea ja ruotsia, ja nyt tällä hetkellä se luku taitaa liikkua jo yli 300 000:ssa, vai onko vieläkin korkeampi. Joka tapauksessa erittäin räjähdyskenomainen muutos siinä, että meillä on taustaltaan vieraskielisiä, ulkomaalaistaustaisia, ihmisiä yhä enemmän Suomessa. Tämä on liikkumisvapautta, tämä on globalisaatiota, maailman pienenemistä. Perheiden jälleenyhdistyminen on keskeisin syy tulla Suomeen. Toinen tärkeä syy on tietysti työ, opiskelu, ja sitten myöskin humanitaarinen pakolaissuojelu on siinä yhtenä keskeisenä elementtinä.

En mene näihin juurisyihin, mitkä tässä ovat taustalla, olennaisinta on joka tapauksessa se, että meillä on myöskin ongelmia tästä syntynyt. Keskeisin ongelma on tietysti yhteiskuntaan osallistuminen eri muodoissaan, ja se keskeisin, suurin haaste aina näissä asioissa on kielitaito. Tuleminen osaksi suomalaista yhteiskuntaa edellyttää kielitaitoa, osallistuminen työelämään edellyttää kielitaitoa ja sosiaalistuminen kaikissa muodoissaan edellyttää kielitaitoa. Tällä kotouttamiskoulutuksella pyritään nyt nimenomaan vahvistamaan tätä kielitaitoa, ja luonnollisesti tämä oli hälyttävä viesti, minkä edustaja Hopsu antoi tuossa lukusarjana, että kun on tutkittu ja selvitetty tämän kotouttamiskoulutuksen kielitaidon onnistumista, niin neljä viidestä ei saa tästä kotouttamiskoulutuksesta edes sellaisia valmiuksia, jotka mahdollistaisivat ammatillisen jatkokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, joka koulutusmuodoista, jos koulutuksesta puhutaan, on kaikkein simppelein siinä mielessä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2025 vp

että kielitaidolla on vähemmän virkaa kuin esimerkiksi lukiokoulutuksessa tai joissain muissa enemmän älyllistä toimintaa kuin teknistä toimintaa, fyysistä toimintaa edellyttävissä ammattialoissa. Siinä suhteessa tämä on erittäin tärkeää, että hälytyskellot soivat, että jotain vikaa tässä kotouttamiskoulutuksessa on.

Edustaja Hopsu ja edustaja Lohikoski molemmat puheenvuoroissaan toivat sen esille, että tämä kilpailutus on järjestetty nyt kohtuuttomalla tavalla, ongelmallisesti, koska hinta ratkaisee eikä opetuksen laatu. Tässä oli keskeisiä ehdotuksia siitä, kuinka tätä opetuksen laatua pystyttäisiin parantamaan. Olen aivan vakuuttunut siitä, että koko sali täällä on samaa mieltä tästä asiasta, että tämän kielikoulutuksen tehostaminen, vahvistaminen, laadukkuuden parantaminen, on keskeinen, keskeinen tekijä, jolla maahanmuuttajaväestö sopeutuu [Puhemies koputtaa] suomalaiseen yhteiskuntaan ja tulee osalliseksi siihen. Varmasti jatkopuheenvuoroissa kuulemme vastaavia kannustavia sanoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

13.17 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Haluan puheenvuoroni aluksi kiittää edustajaa, joka tämän lakialoitteen on tehnyt, siitä, että hän omassa esittelypuheenvuorossaan piti hyvin rakentavan puheenvuoron, mihin en aina ole tottunut kotouttamisesta puhuttaessa tässä salissa. Kiitos siitä vihreiden edustajalle. Kuitenkin sitä seuraava puheenvuoro, edustaja Lohikosken puheenvuoro, edusti sitten taas sitä osastoa, mitä olen tottunut täällä kuulemaan, jossa nähdään ikään kuin itseisarvona kotouttamiselle asetettavat velvoitteet ja toisaalta ulkomaalaiselle maahanmuuttajalle, kotoutujalle, asetettavat velvoitteet nähdään jotenkin ikävänä kiusantekona, vihamielisyytenä.

Samanaikaisesti tässä puheenvuorossa, jonka Lohikoski käytti, todettiin, että kotouttaminen on yhä enemmän nimenomaan kuntien vastuulla mutta että rahat olisi otettu pois. Meillä ovat nämä keltaiset kirjat täällä omilla pöydillämme. Katsoin täältä nopeasti, että täällä on pääluokka 32, työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala, ja sen alla on tällainen kohta kuin 30, valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä, arviomääräraha. Se oli tälle vuodelle 382 155 000 euroa. Ensi vuodelle se ei ole nolla. Ensi vuodelle se on 30 miljoonaa vähempi, mutta siltikin siis 349 744 000 euroa. Se vaikuttaa minusta aika paljon suuremmalta, noin 350 miljoonaa euroa suuremmalta, euromäärältä kuin mitä nolla euroa olisi.

Eli kyllä Suomi käyttää edelleen hyvin paljon rahaa kotouttamiseen, mutta on täysin aiheellista miettiä, mitä kaikkea sillä rahalla saadaan vastineeksi. Kotoutuvatko todella tulijat? Saavatko he sellaisen kielitaidon kuin heidän pitäisi saada? Ja erityisesti: saammeko me suomalaiset sille rahalle vastinetta siten, että tänne tulevat ihmiset ja täällä kotoutettavat, julkisilla varoilla kotoutettavat, ihmiset myös integroituvat yhteiskuntaan ja tekevät oman osuutensa? Minusta siihen on syytäkin panostaa, mutta sen panostuksen pitäisi tulla nimenomaan tulijan itsensä toimesta, ei aina vain täältä eduskunnasta ja suomalaisten veronmaksajien rahoilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

13.19 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vigelius tuossa edellä jonkun verran vei sanoja suustani. Olisin itsekin muistuttanut, että katsokaa tätä keltaista, syksyn

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2025 vp

väreissä olevaa kirjaa tässä pöydälläne. Kyllä siellä kerrotaan, että kotouttamiseen jonkun verran edelleen panostetaan.

Nämä kotouttamisen ongelmat ovat olleet tiedossa vuosikymmenten ajan, kuten aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Hopsukin kertoi. Eli nämä heikot tulokset, joita kotouttamisessa nähdään, eivät ole tämän hallituksen aikaansaannoksia, kuten joku muu puhuja mielestäni hieman siihen suuntaan vihjaili.

Reilut 25 vuotta sitten aloitin itse työurani maahanmuuttajien parissa, ja minun kokemukseni mukaan kotoutuminen Suomeen oli sitä parempaa, mitä vähemmän osallistuttiin näihin järjestettyihin kotouttamistoimenpiteisiin. Parhaiten kotoutuivat he, jotka menivät töihin ja viettivät myöskin vapaa-aikaa enemmän kantaväestön kuin omien heimolaistensa parissa. Suuria eroja oli nähtävissä myös lähtömaan osalta: siinä, mistä päin maailmaa tultiin, oli valtavia eroja kotoutumisen osalta. En nyt tässä yhteydessä tietenkään mainitse mitään maantieteellistä aluetta nimeltä, ettei taas syytetä ties vaikka mistä.

Nyt peruskysymys kuitenkin on sitten se, että jos ja kun nämä kotouttamisen ongelmat ovat vanhoja ja ne ovat olleet havaittavissa jo viime ja toissa vuosikymmeneltä saakka, niin nyt kun katson näitä nimiä, ketkä ovat tämän aloitteen allekirjoittaneet, niin miksi te ette tuoneet tätä viime kaudella hallituksen esityksenä. Miksi se on nyt pitänyt tällaisen lakialoitteen muodossa tuoda? Jos nämä ongelmat kerran olivat olemassa jo silloin, niin silloinhan tämä ongelma olisi nyt jo korjattu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

13.22 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! On varmasti niin, että nämä leikkaukset, joita tämä hallitus on tehnyt — minä katsoin, että ainakin 88 miljoonaa on nyt kotoutumisesta leikattu tämän hallituksen aikana, ja se koskee sekä niitä muita palveluita että tätä koulutusta — eivät ollenkaan helpota sitä tilannetta, että nämä koulutukset saataisiin laadukkaasti järjestettyä.

No, tämä keskustelu siitä, kuuluuko tästä koulutuksesta vastata työ- ja elinkeinoministeriön tai opetus- ja kulttuuriministeriön, on ollut kanssa pitkä kädenvääntö eri ministeriöiden välillä. Itse näen sen linjan, että koulutuksesta vastaisi se ministeriö, jolla on laadukkaasta koulutuksesta muutenkin vahvaa kokemusta, eli sen kannattaisi se tässä kohtaa hoitettavakseen ottaa, ja myös nämä laatukriteerit olisivat sellaiset, jotka tässä esityksessä ovat, jotka turvaisivat sitä, että siitä koulutuksesta on aidosti hyötyä niille, jotka siihen koulutukseen osallistuvat.

Ehkä tässä mahtuu kertomaan vielä esimerkin siitä, että itse aikanaan muutin Espanjaan ja minulla oli mukana pieni lapsi, imeväinen siinä vaiheessa, ja ei ollut mitään tahoja, jonne jättää häntä hoitoon. Niinpä etsin kielikoulutusta, jonne voi osallistua lapsen kanssa. No, se on aika tyypillinen tilanne monella maahanmuuttajalla täälläkin. Ainoa ryhmä, joka löytyi ja jossa sain lapsen kanssa käydä, oli Punaisen Ristin järjestämä kielikoulutus, jossa muut opiskelijat olivat kaikki lukutaidottomia. Siellä toki oppi jonkun verran, koska sattui olemaan hyvä opettaja, mutta onhan se aivan eri tilanne, että se ryhmä olisi kohdennettu sitä lähtötasoa varten, joka opiskelijalla on. Meillä on ihan vastaavanlaisia haasteita, että meidän pitäisi pystyä tarjoamaan lähtötasoa vastaavasti sitä opetusta, kielikoulutusta, ja nämä laatukriteerit ja pätevät opettajat myös mahdollistaisivat sen riittävän tuen, jota opiskelija tarvitsee, jotta opinnot etenevät. Tämä on resurssien hukkaa, jos laadutonta koulutusta tarjotaan. En sano, että kaikki koulutus sellaista olisi, mutta osa on niin huonoa, että siitä näi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2025 vp

tä hyötyjä ei ole saatavissa, ja nämä tutkimustulokset osoittavat, että jos neljä viidestä kotoutumiskoulutuksen kävijästä ei saavuta kielitaitoa, jolla pärjäisi ammatillisessa koulutuksessa, niin se ei ole riittävä lähtökohta Suomeen integroitumiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

13.24 Pia Lohikoski vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Suomen kunnat saivat vuoden 2025 alusta tämän uuden velvoitteen ja päävastuun kotoutumista edistävistä palveluista, ja fakta on se, että samaan aikaan hallitus on leikannut näistä palveluista ja leikkaa lisää myös ensi vuonna. Ei siitä pääse yli eikä ympäri. Hallituksen mielestä 30 miljoonan euron leikkaus ei vaikuta mihinkään, mutta kunnat ja Kuntaliitto ovat toista mieltä.

Mitä tulee sitten tähän, mitä äsken käytiin keskustelua siitä, miksi tätä asiaa ei ole korjattu aiemmin, niin hyvä kysymys. Tein tästä viime kaudellakin esityksiä, että tämä kotoutumiskoulutus kuuluisi opetus- ja kulttuuriministeriön alle eikä TEMiin, mutta valitettavasti ei TEMistä löytynyt intoa laskea sitä irti tästä työvoimapolitiikasta ja antaa sitä sinne, missä koulutusta muutoin organisoidaan. Tein sen esityksen silloin, ja sen takia ihan loogisesti kannatan sitä totta kai myös tällä kaudella, vaikka tiedän, että meillä oppositiossa on vielä pienemmät mahdollisuudet saada tätä asiaa esiin. Mutta toivottavasti meillä kaikilla on yhteinen tahto, että kun tällaista koulutusta järjestetään ja siihen resursseja laitetaan, niin olisi järkevää, että se tehdään hyvin, että sillä rahalla saataisiin vastinetta, että koulutetut opettajat opettaisivat ja ei olisi tällaista kilpailutusta, jossa halvin laadusta riippumatta voi ilmoittautua tekijäksi, vaikka siellä ei olisikaan oikeasti pedagogisia kielenopettajia tarjolla vaan joitain muita henkilöitä, jotka nyt vain sattuvat haluamaan itselleen tällaisen tehtävän ja tarjoavat siksi halvempaa hintaa.

Tiedän, että monissa oppilaitoksissa tehdään erittäin laadukasta maahanmuuttajien kielikoulutusta, esimerkiksi Uudellamaalla Careeria-ammattioppilaitoksessa, joka toimii Porvoosta käsin, ja siellä Itä-Uudellamaalla heillä on hyvinkin erikoistunutta tähän asiaan. Toivottavasti he eivät jää näistä kilpailutuksista ulos, koska heillä on pätevät opettajat. Olisi suotavaa, että sitten nämä maahanmuuttajat, jotka ensin pitkään odottavat, että pääsisivät sinne kielikoulutukseen, siellä myöskin saisivat pätevää opetusta, ja sen jälkeen heillä olisi edellytykset edetä seuraaviin opintotasoihin. On hyvin ikävää, jos ihmiset ensin jonottavat monta vuotta, että pääsevät kielikoulutukseen, ja sitten se koulutus ei ole lainkaan sellaista, josta sitten sitä taitoa todellisuudessa karttuisi. Silloin se on kaikkien kannalta hukkaan heitettyä aikaa ja rahaa, ja se ei varmaan ole meille yhteiskunnassa ollenkaan järkevä panostus. Tehdään sitten kunnolla se, mitä tehdään, ja sen takia kannatan tätä Hopsun esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Aikataulusyiden vuoksi keskustelu ja asian käsittely keskeytetään.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.